

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 09 maja 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu w XVII Wydziale Karnym-Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący: SSO Dorota Maciejewska-Papież

Protokolant: sekr. sąd. Agnieszka Popławska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Nowym Tomysłu Karola Talagi

po rozpoznaniu w dniu 09 maja 2017r

sprawy **D. P. (1)**

oskarżonego o przestępstwo z art. 178a § 1 kk

na skutek apelacji wniesionych przez prokuratora oraz obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Nowym Tomysłu

z dnia 05 grudnia 2016r., sygn. akt. II K 410/16

1. Zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I w ten sposób, że w miejsce wymierzonej oskarżonemu kary ograniczenia wolności wymierza oskarżonemu karę grzywny w ilości **100 (stu) stawek dziennych przy ustaleniu jednej stawki dziennej na kwotę 30 (trzydzieści) złotych.**
2. W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy.
3. Zwalnia oskarżonego od uiszczenia na rzecz Skarbu Państwa 1/2 części kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, a w 1/2 części kosztami sądowymi za postępowanie odwoławcze obciąża Skarb Państwa.

Dorota Maciejewska-Papież

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 5 grudnia 2016r., sygn. akt II K 410/16, Sąd Rejonowy w Nowym Tomysłu uznał D. P. (1) za winnego tego, że w dniu 30 kwietnia 2016 r. na drodze publicznej – drodze wojewódzkiej (...) pomiędzy C. a B., Gmina N. prowadził w ruchu lądowym pojazd mechaniczny, tj. samochód osobowy marki R. (...) o nr rej. (...), znajdując się w stanie nietrzeźwości, tj. mając 0,96 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, tj. za winnego przestępstwa z art. 178a § 1 k.k. i za czyn ten wymierzył oskarżonemu karę 1 roku ograniczenia wolności polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin miesięcznie.

Na podstawie art. 42 § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 3 lat, na poczet którego, na podstawie art. 63 § 4 k.k. zaliczył oskarżonemu okres zatrzymania prawa jazdy od dnia 30.04.2016

Z kolei na podstawie art. 43a § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego świadczenie pieniężne na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w wysokości 5.000,00 zł.

Orzekając o kosztach procesu Sąd Rejonowy, na podstawie art. 627 k.p.k i art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (t.j. Dz. U z 1983 r., nr 49, poz. 223 ze zm.) obciążył oskarżonego kosztami sądowymi w kwocie 158,82 zł i opłatą w wysokości 180 zł.

Od powyższego wyroku apelację wywiódł prokurator zaskarżając orzeczenie w części dotyczącej orzeczenia o środkach karnych na niekorzyść oskarżonego i zarzucając niewspółmierność środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym poprzez ustalenie czasu jego obowiązywania na najkrótszy możliwy okres tj. 3 lata, w sytuacji gdy okoliczności sprawy a w szczególności ustalony poziom nietrzeźwości oraz miejsce popełnienia przestępstwa przemawiają za ustaleniem czasu trwania zakazu na okres dłuższy od minimalnego.

W konsekwencji, oskarżyciel publiczny wniósł o zmianę pkt 2 wyroku poprzez orzeczenie środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 4 lat.

Apelację również wywiódł obrońca oskarżonego.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na treść orzeczenia, poprzez przyjęcie, że oskarżony prowadził pojazd w czasie i miejscu o wzmożonym natężeniu ruchu, podczas gdy oskarżony przejechał tą drogą zaledwie jedynie krótki odcinek w godzinach rannych, kiedy to na drodze nie było praktycznie żadnego ruchu. Ponadto obrońca oskarżonego zarzucił rażąca surowość i tym samym niewspółmierność orzeczonej kary w stosunku do stopnia winy, motywacji i sposobu zachowania się oskarżonego, do jego właściwości i warunków osobistych, sposobu życia przed popełnieniem przestępstwa, dotychczasowej niekaralności oraz postawy w postępowaniu przygotowawczym oraz jurysdykcyjnym.

Mając na uwadze powyższe zarzuty obrońca oskarżonego wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i warunkowe umorzenie postępowania karnego na okres dwóch lat próby, orzeczenie zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres dwóch lat, a w wypadku nie zastosowania przez Sąd instytucji warunkowego umorzenia postępowania, o orzeczenie kary ograniczenia wolności na okres 1 miesiąca w wymiarze 20 godzin miesięcznie.

W toku postępowania odwoławczego oskarżony wniósł ponadto o zmianę wymierzonej kary i wymierzenie kary grzywny zamiast kary ograniczenia wolności, a to z powodu podjęcia pracy zarobkowej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Przechodząc do merytorycznej kontroli zaskarżonego wyroku w pierwszej kolejności należy wskazać, że orzeczenie to nie jest obarczone uchybieniami wskazanymi w art. 439 § 1 k.p.k oraz 440 k.p.k, które powodowałyby konieczność jego uchylenia z urzędu, niezależnie od granic zaskarżenia.

W tym stanie rzeczy, instancyjną kontrolę zaskarżonego wyroku Sąd Odwoławczy ograniczył jedynie do zarzutów wskazanych w treści wywiedzionych apelacji.

Na wstępie trzeba zaznaczyć, iż ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji, iż oskarżony D. P. (1) prowadził w ruchu lądowym pojazd mechaniczny, tj. samochód osobowy marki R. (...) o nr rej. (...), znajdując się w stanie nietrzeźwości, tj. mając 0,96 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, nie budzą wątpliwości i nie były kwestionowane przez strony.

Na uwzględnienie zasługiwała jedynie apelacja oskarżonego i to w części dotyczącej rodzaju kary. Pozostałe apelacje były niezasadne.

Przede wszystkim Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do skorzystania z dobrodziejstwa warunkowego umorzenia postępowania, a to z uwagi na poniższe rozważania.

Zgodnie z art. 66 k.k., Sąd może warunkowo umorzyć postępowanie karne, jeżeli wina i społeczna szkodliwość czynu nie są znaczne, okoliczności jego popełnienia nie budzą wątpliwości, a postawa sprawcy nie karanego za przestępstwo

umyślne, jego właściwości i warunki osobiste oraz dotychczasowy sposób życia uzasadniają przypuszczenie, że pomimo umorzenia postępowania będzie przestrzegał porządku prawnego, w szczególności nie popełni przestępstwa.

Niewątpliwie okoliczności popełnienia przez oskarżonego przypisanego mu przestępstwa nie budzą wątpliwości. Oskarżony nie był też dotąd karany (i to za jakiegokolwiek przestępstwo), prowadzi ustabilizowany tryb życia. Przesłanki te nie implikują jednak same przez się zasadności warunkowego umorzenia postępowania, koniecznym jest bowiem spełnienie pozostałych warunków.

Kryteria pozwalające ocenić stopień społecznej szkodliwości czynu zawarte są w art. 115 § 2 k.k.

Zgodnie z art. 115 § 2 k.k. przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu sąd bierze pod uwagę rodzaj i charakter naruszonego dobra, rozmiary wyrządzonej lub grożącej szkody, sposób i okoliczności popełnienia czynu, wagę naruszonych przez sprawcę obowiązków, jak również postać zamiaru, motywację sprawcy, rodzaj naruszonych reguł ostrożności i stopień ich naruszenia.

Przekładając powyższe na realia przedmiotowej sprawy należy mieć na uwadze, iż oskarżony godził w dobro, którego przedmiotem ochrony jest bezpieczeństwo w ruchu, łamiąc jedną z podstawowych zasad to bezpieczeństwo określających. W sposób w pełni świadomy zajął miejsce za kierownicą pojazdu mimo spożytego alkoholu. Trudno przy tym uznać, by nie zdawał sobie sprawy ze swego stanu, zwłaszcza jeżeli uwzględnić stopień stężenia alkoholu w chwili badania, czy też samo oświadczenie oskarżonego, że nie czuł się dobrze. Postępowanie oskarżonego nie było uwarunkowane okolicznościami, które w jakikolwiek sposób usprawiedliwiłyby kierowanie pojazdem - oskarżony, jak sam wyjaśnił, wsiadł do samochodu następnego dnia po spożyciu alkoholu bo „chciał się przewietrzyć” (k.16), nie działał zatem pod wpływem silnego wzburzenia, strachu czy innej nagłej przyczyny. Nie sposób też pominąć wysokości stężenia alkoholu w organizmie oskarżonego w chwili kierowania przez niego pojazdem mechanicznym (0,96 mg/l), które ponad trzykrotnie przekraczało granicę określającą stan nietrzeźwości. Okoliczność ta wskazuje, że oskarżony D. P. (1), kierując samochodem osobowym stanowił niewątpliwie zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Całokształt tych okoliczności nie pozwala na przyjęcie, że stopień społecznej szkodliwości czynu oskarżonego, jak też jego wina, nie były znaczne.

W konsekwencji brak podstaw do skorzystania wobec oskarżonego z warunkowego umorzenia postępowania, nie zostały bowiem spełnione wszystkie przesłanki umożliwiające zastosowanie tego dobrodziejstwa.

Przypisanie oskarżonemu przestępstwa z art.178a § 1 kk rodzi konieczność orzeczenia stosownej kary, której rodzaj i granice wyznacza art.178a § 1 kk, a w zakresie obligatoryjnych środków karnych - art. 42 § 2 kk i art. 43a § 2 kk.

Kreując wymiar kary Sąd Rejonowy wziął pod uwagę wszystkie okoliczności tak łagodzące, jak i stawiające oskarżonego w niekorzystnym świetle. Stanowisko Sądu I instancji zasługuje w tym zakresie na aprobatę, nie ma zatem potrzeby ponownego przytaczania owych czynników, wystarczającym będzie odesłanie do stosownego fragmentu pisemnego uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia.

Nie kwestionując powyższego należy jednak uznać, że orzeczona kara ograniczenia wolności nie może się ostać, a to z uwagi na okoliczności zaprezentowane na rozprawie apelacyjnej – jak wynika z poczynionych ustaleń oskarżony świadczy pracę, która stanowi źródło utrzymania jego i jego rodziny. Wykonywanie obowiązków pracowniczych znacząco utrudnia, a wręcz uniemożliwia sumienne wykonywanie kary ograniczenia wolności polegającej na wykonywaniu prac na cele społeczne. Trzeba też mieć na uwadze, że miejsce zamieszkania oskarżonego wymusza dojazd do pracy, co wymaga poświęcenia dodatkowo określonego czasu.

W takich okolicznościach, kierując się nadto zasadami określonymi art. 58 § 2a kk., w ocenie Sądu Okręgowego, karą spełniająca zasady określone w art. 53 kk, będzie samoistna kara grzywny. Określając jej wysokość, poza wskazanymi już okolicznościami, uwzględniono sytuację materialną oskarżonego (i jego rodziny). W konsekwencji za adekwatną należało uznać grzywnę w ilości 100 stawek dziennych, przy ustaleniu jednej stawki dziennej na kwotę 30 zł.

Oczywistą konsekwencją przypisania oskarżonemu przestępstwa z art. 178a § 1 kk. jest również orzeczenie środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów.

I w zakresie tego rozstrzygnięcia stanowisko Sądu Rejonowego zasługuje na poparcie, natomiast podważająca je apelacja prokuratora nie może znaleźć uznania.

Wskazać należy przede wszystkim, że Sąd I instancji – jak już wspomniano odnosząc się do kwestii kary – kreując zakres represji, a zatem i środków karnych, odniósł się do okoliczności dotyczących tak samego czynu, jak i osoby sprawcy.

Nie ulega wątpliwości, że stopień stężenia alkoholu w organizmie oskarżonego znacząco przekraczał granicę definiującą stan nietrzeźwości. Trzeba mieć jednak na uwadze, iż sam poziom stężenia alkoholu nie implikuje okresu, na który winien być orzeczony zakaz prowadzenia pojazdów (choć oczywistym jest, że ów stopień stężenia alkoholu jest czynnikiem wpływającym na wymiar kary i im jest wyższy, tym bardziej obciąża sprawcę), niezbędnym jest bowiem uwzględnienie również pozostałych elementów składających się na pełny obraz danego przestępstwa i okoliczności jego popełnienia.

Jakkolwiek zatem stan nietrzeźwości oskarżonego nie był nieznaczny, to jednak nie świadczy sam przez się o niezasadności orzeczenia wobec oskarżonego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 3 lat.

Trzeba mieć na względzie - akcentowane również przez apelującego prokuratora - czas i miejsce popełnienia czynu. Nie kwestionując, iż oskarżony przemieścił się m.in. drogą zaliczoną do kategorii dróg wojewódzkich należy jednak wskazać, że nastąpiło to na niedługim jej odcinku, w godzinach porannych (około godziny 8:00) w sobotę. Nie ma zatem racji apelujący oskarżyciel podkreślając fakt znacznego natężenia ruchu uwarunkowanego dojazdem innych osób do pracy czy do szkół. Co więcej, zgromadzony materiał dowodowy nie wskazuje, by w momencie zatrzymania oskarżonego przez funkcjonariuszy policji w istocie na drodze panował wzmożony ruch pojazdów czy pieszych.

Wspomniane już miejsce zamieszkania oskarżonego (niewielka miejscowość) wymuszające konieczność dojazdu do pracy, szkół, urzędów (itp.) daje też podstawę do przyjęcia, iż wykluczenie oskarżonego z grona kierowców na okres 3 lat stanowić będzie dla niego wysoce odczuwalną sankcją (niewątpliwie o wiele bardziej dotkliwą niż dla osoby zamieszkującej w większym mieście, mającej możliwość korzystania w codziennym życiu ze środków komunikacji miejskiej).

Bezspornym jest, iż zastosowane sankcje nabierają znaczenia w zakresie indywidualnego jak i ogólnego oddziaływania, należy bowiem mieć na uwadze, iż kształtowanie prawidłowych postaw co do przestrzegania porządku prawnego zależy od stosowania właściwej represji i eliminowania poczucia bezkarności. Nic jednak nie wskazuje, by w świetle zasad oddziaływania kary (tak wychowawczego, co do samego oskarżonego, jak i w zakresie oddźwięku społecznego) orzeczona kara grzywny czy trzyletni zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych były niesłuszne, rażąco łagodne.

Nie sposób również doszukać się powodów do podważenia rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego w zakresie orzeczonego świadczenia pieniężnego.

W związku z powyższym, poza wskazaną powyżej korektą w zakresie rodzaju kary, nie sposób dopatrzeć się w zaskarżonym orzeczeniu wadliwości skutkujących obowiązkiem ingerencji Sądu Odwoławczego.

W konsekwencji w pozostałym zakresie wyrok Sądu Rejonowego utrzymano w mocy.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd orzekł na podstawie art. 636 § 1 i 2 kpk i art. 633 kpk oraz art. 624 § 1 kpk w zw. z art. 634 kpk a także art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (t.j. Dz.U. z 1983 r. Nr 49, poz. 223 ze zm.). Mając na uwadze sytuację materialną oraz nałożone zobowiązania pieniężne, zwolniono oskarżonego w 1/2 części od uiszczenia owych kosztów uznając, iż stanowiłoby to dla niego zbyt

dużą uciążliwość, natomiast – wobec nieuwzględnienia apelacji prokuratora – w pozostałym zakresie wspomnianymi kosztami obciążono Skarb Państwa.

SSO Dorota Maciejewska-Papież